

Muamele vergisi Mecliste bir çok tenkitlere uğradı. Lâyiha muhtelit encümende bir daha tetkik edilecek..

Gazi Mustafa Kemal niçin Türk devletinin başında duruyor?..

"Gazi; politika şahasından kilsin, Mevkiini başkasına versin.. Zaferin bir abidesi gibi, sarayların birinde gayri mes'ul, gayri faal otursun.. Millete dua etsin!.."

Bundan dokuz sene evvel, İzmirin istirdadını takip eden günlerde bu sesi işitmiştik. O zaman bu fikri ortaya atan kısa görüşlü adamlar, hâdiselerin cereyanı karşısında isabetsizliklerinin derecesini anlamakta çok geçikmemişlerdi. Aynı fikrin son günlerde muhalif gazetelerde yeniden canlandırıldığını görüyoruz. Bir müddet yınalı ifadelerle, resimli makalelerle ifade olunan bu fikri; şimdi daha açık ve hüsbet ortaya atılıyor. Bir kaç gün evvel, muhalif gazetelerin birinde intişar eden makalenin ruhu şudur:

"Tarihte, milletlerine büyük zaferler kazandıran büyük kumandanlar; idari, siyasi ve iktisadi sahalarda onlara faydalı olmamışlardır. Çünkü onların yalnız kumandanlık ihtisasları vardı. Başka işlere akılları ermezdi.. Bundan başka bir cemiyetin zaferi; o cemiyetin içinde çıkan bir şahsın eseri değildir. Belki o cemiyetin bilâhiresinin eseridir. Herhangi bir hareketin kumandanını, serdarını, kahramanını meydana çıkararak cemiyet; o hareketin malî, iktisadi, siyasi şahsiyetlerini de yaratmış demektir.. Binaenaleyh Dumlupınar ve Lozan kahramanları bir tarafta çekilsinler, meydana milletinin sinesinden çıkacak ihtisas erbabına bıraksınlar.."

Makalede müdafaa edilen noktai nazar pek açık, fakat zamanın bulunmaması bir noksanıdır. Tahlil ve tetkik edilecek bir yazının muharririni de tanımakta büyük faydalar vardır. Çok defalar cümlelerde vâzihan ifade edilemeyen fikirleri; muharririn şahsiyetinde, haleti ruhiyesinde okumak daha koyal olur.

Bilmiyoruz, neden? Muhalefette maziye ve tarihe karşı bir nevi husumet seziliyor. Bu husumet; fena ve müstebit idareleri hatırlatan maziye müteveccih değildir. Daha ziyade milli mücadele tarihinin şerefli sahalarmı hatırlatmak onları sınırlandırıyor. "Dumlupınar", ve "Lozan",ı tekrar etmek, sanki onları çok sıkıyor. Halbuki âtiye ait mesaimiz için bu tarih bize bir kuvvet hazinesi olabilir. Bu garip haleti ruhiyeyi anlamakta güçlük çektiğimizi itiraf ederiz.

"Bütün tarih gösterir ki hükümdarların hepsi de şahsi ve ya irsi bir hakkı fethetmişlerdir, bunu da bir ayon lülesi gibi halka içirirlerdi.."

Bunu yazan muharrir; eğer Dumlupınar ve Lozan kahramanlarının da böyle yaptıklarını iyma ediyorsa, dünyanın en büyük insafsızdır. En basit mantık ve muhakemesi olan her insan, bilir ve anlar ki, Dumlupınar ve Lozan'ı yapanlar; hakkı fethet dayanarak, zaferlerinin gölgesi altında oturmak ve memleketi tahakküm etmek sevdasında bulunacak bir hilkatte değildiler. Onlar, bu zaferlerin kendileri-

Siirt mebusu: MAHMUT

ne izafesinden bile muztarip olurlar. İsmet Paşa Sivas nutkunda çok güzel söylemişti. Demişti ki: "İktidar mevkiinde bizi tutan ve milletin vekillerine itimat veren, maziden aldığımız kuvvet değil, istikbale ait olan fikirlerimizin sağlamlığıdır.. Gazi olsun, İsmet Paşa olsun, biz eğer Gazi; bu memlekette istibdadın, keyfi idarenin hâkimiyetini kurmak sevdasında olsaydı, muhitinden hiç bir mukavemet görmez, hiç bir taraftan müşkilât çekmezdi. Hattâ böyle bir rejimi cebir ve tazyik ile değil; milletin gönlündeki emniyet ve sevgiye dayanarak kurabilirdi. Ancak onun gibi büyük hilkatler, böyle küçüküklere tenezül edemezdi. O, dün de, bugün de kendisinde hâkim olan samimi kanaati, milletin fikir ve kararına karşı beslediği hürmeti şu sözlerle ifade ediyor:

"Bütün fikirlerimde ve icraatımda milletimin benimle beraber bulunmadığını hissettiğim anda iktidar mevkiinde bir dakika bile kalmaktan çekinirim!.."

Makalenin muharriri; Almanya'da Moltke, Fransa'da Foch, İngiltere'de Haig gibi muzaffer kumandanların harpten sonra siyaset sahnesinden çekildiklerini, memleket idaresinin başında kalmadıklarını misal olarak zikrediyor.

Acaba Gazi, zaferden sonra niçin iş başında kalmıştı? Çünkü onun nazarında en büyük vazife, ancak muharebe bittikten sonra başlayacaktı: Memleket, baştan nihayete kadar ıslaha muhtaçtı. Askeri zafer; Türkiye'de yapılacak büyük ıslahat hareketlerinin, siyasi ve içtimai inkılâbın tahakkukuna zemin hazırlayacak bir vasıtadan ibaretti. Memlekette hilâfet ve saltanat meseleleri vardı. Rejim meselesi halledilmemişti. Gazi, bunca siyasi, fikri, içtimai büyük meselelerin, bir kelime ile inkılâbın tahakkukunu kimlere emanet edebilirdi?

Gazinin tasavvur ettiği inkılâb; yalnız saltanat idaresinin adamları değil, kendi muhitindeki mesai arkadaşlarından bir kısmı bile anlamış, hazmetmiş değildi. Cumhuriyetin ilân ve hilâfetin ilgası hâdiselerinde bunların gösterdikleri infial ve aldıkları vaziyet hepimizin hatırasında yaşıyor.

Makalede zikredilen misâl ve kıyaslara gelince: Bunlar, tamamen batıldır: Mareşal Moltke; zaferden sonra hükümetin başına geçmedi.. Bu pek tabii idi. Çünkü Almanya, böyle bir zaruret duymamıştı. Zaferin istihsalinde Moltke derecesinde âmil olan "Bismark", başlı başına bir kudret olarak, ayakta duruyordu.

Fransa ve İngiltere'nin harbi umumideki başkumandanlarının vaziyetleri üzerinde durmak bile fazladır. Bilmiyoruz, bu iki ileri memleketin siyasi ve içtimai nizamile, siyasi teşkilât ve anasirle henüz kuvayı milliyi devrinden çıkmaya çalışılan zavf bir Türkiyeyi; bütün vaziyet ve şeraitile mukayese etmek ve bu mukayesenin neticesinde makale sahibinin

(Devamı 6 ncı sahifede)

Muamele vergisi müzakere edilirken esaslı münakaşalar oldu

Muhtelit bir encümen teşkili ile lâyihanın bir daha tetkikine dair Ahmet İhsan B. in teklifi kabul edildi

Tenkis ve münakaşalar — Maliye vekilinin izahatı — Türk sanayiinin inkişafı için — Muhtelit encümen tetkikatına bugün başlıyor

Lâihanın aleyhinde bulunan Eskişehir mebusu Emin Beyle Ordu mebusu Ahmet İhsan Bey ve tenkitlere cevap veren Maliye vekili Abdülhalik bey

Mecliste Münakaşalar

ANKARA, 27 (Telefonla) — Bu gün mecliste arazi vergisi kanununun ikinci müzakeresi yapıldı. Ve muamele vergisi kanunu makamına kaim olacak lâihanın müzakeresine

Verginin mevzuu üzerinde aralarında esaslı münakaşalar olan bütçe encümeni reisi H. Fehmi Bile Maliye encümeni reisi: İSMET BEY

geçildi. Lâihanın hey'eti umumiye si hakkında en evvel Bursa mebusu Rüşti B. söz aldı. Ezcümle dedi ki:

Elde etmek istenilen varidat — Memleketimizde sanayi bir gün çok himaye görüyor, bir gün pek az himaye görüyor. İstikrarsızlık vardır. Muamele vergisinden bugün da hilde elde etmek istenilen varidat yekünü umumi bütçe yekününün ancak yüzde biri nisbeindedir. Bu

(Devamı 6 ncı sahifede)

Tenkis edilen maddeler

Hükümetin teklif

Birinci madde — Türkiye dahilinde:

A) Smaî müesseselerde imal edilen maddeler kıymetleri üzerinden,

B) Enebi memleketlerde imal edilip Türkiyeye ithal edilen maddeler, ithali müteakip iktisap ettiği kıymetler üzerinden,

C) Bilümm sigorta şirketlerinin, bankaların, bangerlerin yapmış oldukları muamele dolayısıyla prim, komisyon, faiz iskonto ve acyo gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları meblağlar üzerinden,

Bu kanun mucibince muamele vergisi istifa olunur.

İktisat encümeninin tadili

Madde 1 - Türkiye dahilinde:

A) En az on beş beygir takatında kuvvî muharrikesi olan smai müesseselerde imal olunan maddeler,

B) Enebi memleketlerde imal olup Türkiyeye ithal olunan maddeler,

C) Bilümm sigorta şirketlerinin, bankaların, bangerlerin yapmış oldukları muameleler dolayısıyla prim, komisyon, faiz iskonto ve acyo gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları meblağlar.

Bu kanun mucibince muamele vergisine tabidir.

kontu ve acyo gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları meblağlar.

Bu kanun mucibince muamele vergisine tabidir.

Maliye encümeninin tadili

Madde 1 - Türkiye dahilinde:

A) En az on beygir takatinde kuvvî muharrikesi olan smai müesseselerde imal olunan maddeler,

B) İktisat Encümeninin teklifi aynen,

C) İktisat Encümeninin teklifi aynen.

Bütçe encümeninin tadili

Madde 1 - Türkiye dahilinde:

A) Makine kullanan müesseselerin senevi on bin liralık ciro fevkindeki mamulâtı,

B) Enebi memleketlerde imal olup Türkiyeye ithal olunan maddeler,

C) Bilümm sigorta şirketlerinin, bankaların bangerlerin yapmış oldukları muameleler dolayısıyla prim, komisyon, faiz, iskonto ve acyo gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları meblağlar.

Bu kanun mucibince muamele vergisine tabidir.

İsmet Paşa teşşie gelen zevat ile görüşüyorlar

Başvekil Pş. Hz. dün Ankaraya avdet etti

Haydarpaşa istasyonunda bir çok zevat tarafından teşşie edildiler

Perşembe günü şehrimize gelen Başvekil İsmet Paşa Hazretleri dün öğleden sonraki trenle Ankaraya avdet etmişlerdir.

İsmet Paşa Heybeli adada cumayı geçirmiş ve dün saat on üç buçuk raddelerinde Heybeliden Anadolu sahiline geçmişler ve otomobil ile Haydarpaşa garına gelmişlerdir. İsmet Paşa burada Vali ve belediye reisi Muhiddin B., Kolordu kumandanı Şükrü Naili Paşa, Birinci umumi müfettiş İbrahim Tali, Müskirat umum müdürü Asım, Polis müdürü Ali Rıza, Seyriser fain müdürü Sadullah Beyler, Merkez kumandanı Emin Paşa Liman İnhisarî müdürü Hamdi C. H. fırkası idare hey'eti reisi Cevdet Kerim Beyler ve şehrimizde bulunan mebuslardan bazı zevat ile gazeteciler ve di-

Başvekil, Şükrü Naili Pş. ile görüşürken

Çolak Hayrinin evindeki cinayet

Sırf kabadayı görünmek gayreti 1 kişinin ölümüne, 3 kişinin yaralanmasına sebep oldu

Cinayetin çıktığı ev, yukarda Çolak Hayri, aşağıda Manav Sabri ve Melâhat

Evvelki gece sabaha karşı Adu, bir kişi öldü, iki erkek, bir lemdarda maruf sabikal çolak Hayrinin evinde bir cinayet ol-

Boğaziçinde otobüs meselesi ne safhada?

Teşebbüs şirket hey'eti umumiyesinin içtimanda karara raptedilecek

Şirketi Hayriyenin Boğaziçinde otobüs seferleri ihdas edeceği hakkında dün verdiğimiz haberi, cuma olmak müna-sebetle bir gün evvel iyice tahkika imkân bulamamıştık. Dün bu hususta malûmat almak üzere müracaat ettığımız Şirketi Hayriye müdürü Yusuf Ziya B. meselenin bugünkü şekli hakkında bize şu malûmatı verdi:

— Otobüs hareketi diğer alâ-

kadar müesseseler gibi Şirketi Hayriyenin de dikkat ve alakası celbetmiştir. Bu itibarla ilk gününden itibaren bu mevzuu tetkik ettiriyoruz ve bunu tamike de devam etmekteyiz. Aynı zamanda hey'eti umumiyesini de, bu tetkikatımızın sa-fahat ve netayicinden haberdar etmek, kendilerinden fikir ve mezuniyet istemek üzere, fevkalâde içtimaa davet ettik.

(Devamı 6 ncı sahifede)

Piyangomuz

Kuponları 15 güne kadar gönderiniz

Hediye piyangomuzun son numarasını dün neşrediyoruz. Bu müsabakamız için intihap ettiğimiz kıymetli ve muhtelif bir çok hediyelerin yakında listesini neşredeceğiz.

Kuponları toplayan karilerimizin garından itibaren 15 gün zarfında idaremize göndererek, kur'aya girecek numaralı birer fiş makubulunda değiştirmelerini rica ederiz.

SİNEMA

Elli yaşında ne yapacaklar

Bir sinema mecmuası sanatçıları arasında bir anket açmış. Kadınlar erkekli yıldızların hepsine de "elli yaşında ne yapacaklarını, soruyor.

Pola Negri diyor ki:

"Benim hayatım tiyatroya sıkı sıkı bağlıdır. Bir gün bu bağın çözüleceğini zannediyordum. Benim diğer bir zevkim de Lehistan'da darül acezendir. Ben elli yaşına geldiğim zaman, şimdi orada bakılan yüz elli kadar harp yetimleri yetişecekler ve hayata çalışkan bir unsur olarak atılacaklardır."

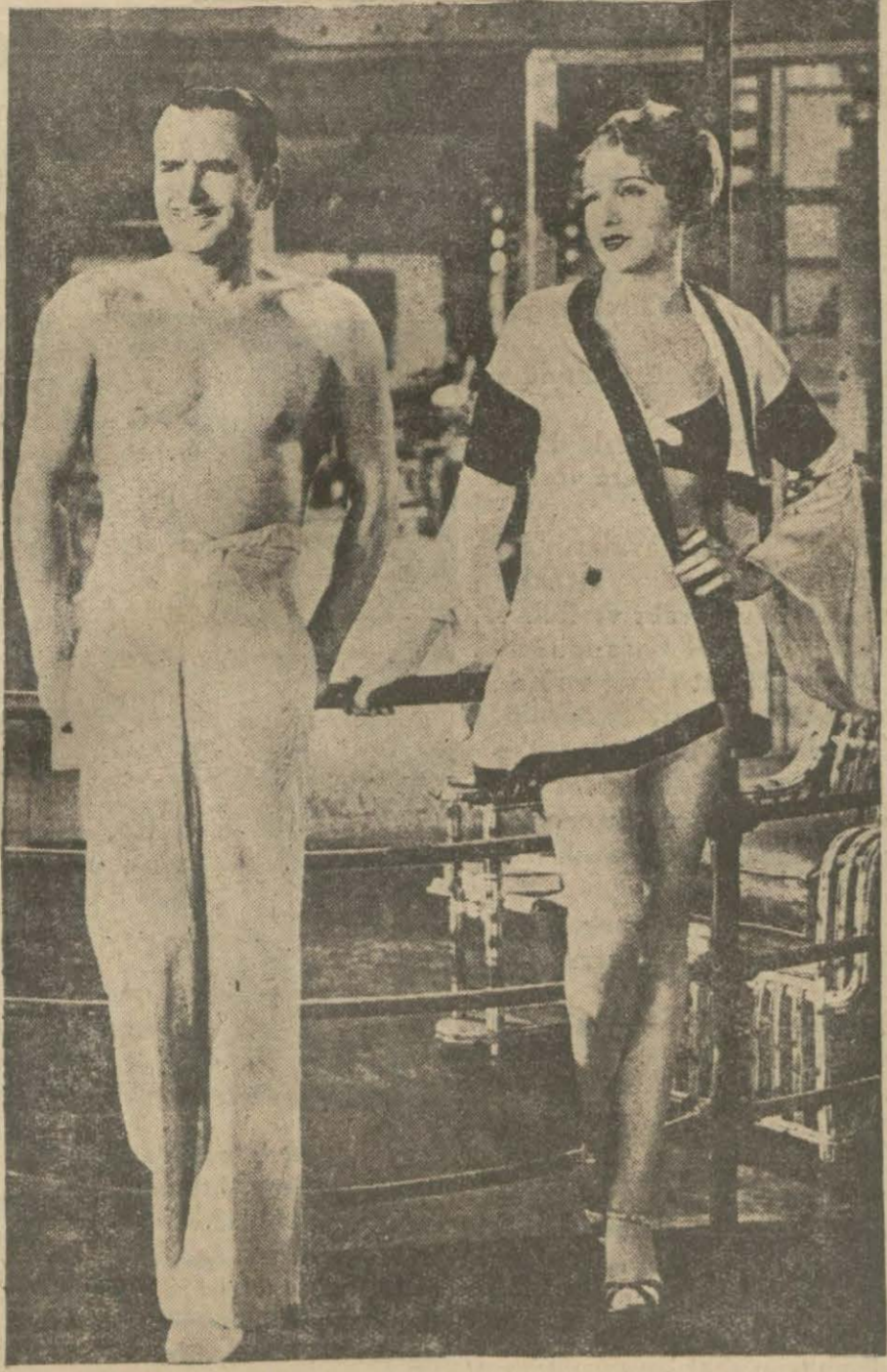
Betty Compson şu cevabı veriyor: "Elli yaşına gelen kadınlar için,, eskiden şöyle idi,, derler. Ben bu kadınlardan olmak istemiyorum. Ben kendim için,, nasıl ihtiyarlayacağım?" dedirtmek istiyorum. O yaşa gelirim fethedilecek başka âlemler arayacağım. İhtiyarlıkla mücadele edeceğim demeyorum. Fakat toprağa girmeden evvel kendim için "artık ölmüş bir kadın,, dedirtmeyeceğim."

Constance Talmadge diyor ki:

"Hayatım sinemaya bağlıdır. Elli, yüz, hattâ daha fazla yaşa da girsem, gene sinemada kalacağım. Belki o zamanlar sinema renkli olur, resimleri kabarık olur. Sinema daha ne inkılaplar geçirirse geçirsün, gene karşımızda Constance Talmadge'yi göreceksiniz."

Luize Ferranda ise şöyle anlatıyor:

"Elli yaşına girsem ne fark olacak? Bugün otuz beş yaşında bir kadında elli yaşındaki kadını farketmek güçtür. Kadınlar, geçen senelere karşı kendilerini muhafaza etmeği biliyorlar. Ben yüzmesini, dansı ata binmesini severim. Elli yaşında da bunlardan vaz geçecek değilim. Hattâ belki o yaşta tayıyarecilik bile edeceğim. Hattâ üstelik tam manâsile müstakil olacağımı da zannediyorum."

Douglas Fairbanks ile son filmi beraber çevirdiği Bebe Daniels

Tayıyare merakı

Sinemayıldızları şimdi de tayıyareciliğe merak etmeye başladılar. Wallace Berry, Reginald Denny, Hoot Gibson'dan sonra, şimdi mükemmel sporculardan Bebe Daniels de tayıyareciliğe başladı.

Kocasını Ben Lyon "Cehennem melekleri,, isimindeki filmi çevirirken, tayıyarecilikten zevk aldı. Bu film için büyük bir tayıyare filosu angaje edilmişti.

Şimdi Ben Lyon tayıyare pilotu şahadetnamesi de almıştır.

Bir mektubun seyahati

PARIS, 24 A.A. — Posta nazırı M. Charles Garnier, geçenlerde tabii M. Belin tarafından tabedilmiş olan "Le Voyage d'une lettre." Bir mektubun seyahati" filmi temasa etmek üzere otomobil klüp azası ile diğer birçok şahsiyetleri davet etmiştir. M. Belin bu son günlerde Paris'ten Buenos Aires'e yani takriben 25 bin kilometre mesafeye gönderilip tekrar geri getirilmesi için yapılmış olan muvaffakiyetli tecrübeden bahsetmiş ve müteakiben buna ait filmi irae etmiştir. Bu film, her tarafa gönderilip neşredilecektir.

Bütçeleri

Paramount İngilizce olmayan sesli filimleri için bu sene bütçesine iki yüz milyon frank koymuştur.

Hollywood sanatçıları boş zamanlarında beden terbiyesi ile eğlenceli vakit geçirmesini çok severler.

Sinemada çocuk sanatçıları: Jackie Searle, Mitzi Greco, Bob Coogan. Ortadaki küçük kız haftada 1200 dolar kazanmaktadır. Sağdaki Bob Coogan'ın kardeşi.

Kaliforniya plajlarında yıldızlar: Nancy Carroll ve Conchita Moreno.

Mihracenin oğlu

Ramon Navarro, "Mihracenin oğlu,, isminde yeni bir film çevirmektedir. Madye Evans, Conrad Vayd de bu filmde rol almışlardır.

Ufanın bir teşebbüsü

Ufa Alman şirketi İngiliz piyasasında iş görebilmek için İngiliz sanatçıları bir çok filmler vücutte getirmeye başlamıştır.

İlk film "Allahların treni,, dir. Bu filmin Almancasında baş rol Emile Jannigs'dedir.

Küçücü kazancı

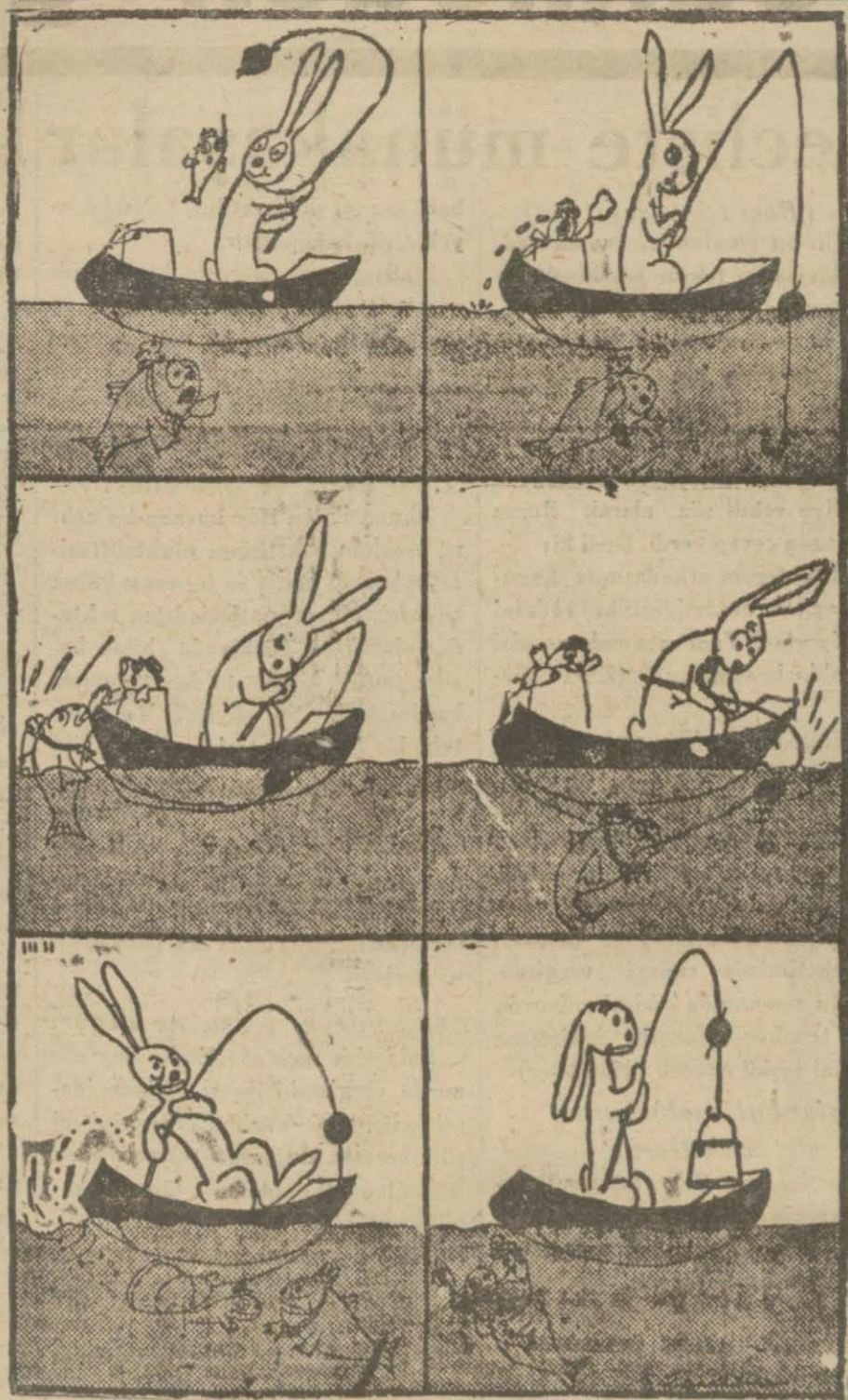
On iki yaşındaki sinema yıldızı Mitzi Green haftada 1250 dolar kazanmaktadır. Hayatı bir milyon dolara sigorta edilmiştir.

Lily Damita

Hollywood'da yerleşip kalmış Fransız sanatçılarından birisi de Lily Damita'dır. Lily'nin filmlerindeki Parisli kadın tipi Amerikalıların hoşuna gittiği için, film haricindeki hayatında da en çok aranan kadındır. Ona "Paris serçesi" diye de bir isim takılmıştır.

Lily Damita, filmde neyse, sokakta da odur. Her kadın gibi tuvaleti, süsü, ve şekerlemeleri sever. Kış sporlarına, tiyatroya, bilhassa otomobil yarışlarına meraklıdır.

Çocuk

Balık annenin hilesi

Ağaç, zincir ve baston

İstanbul "Zincirli,, olarak isim almış kuyular, kemerler, sarnıçlar ve saireler vardır. Fakat bir de "zincirli çınar,, olduğunu elbet işitmişsinizdir.

Bu çınarın da bir hikâyesi vardır. Evelleri borcunu inkâr eden adamları bu çınarın altına getirirlermiş. Eğer çınardaki zincir sallanırsa, adamın borçlu olduğu, salıp olmazsa borcu olmadığı anlaşılır.

Bir gün yahudinin biri Elhac Veli isminde alacağı olan bir adama gitmiş. Elhac Veli Efendi bir türlü Yahudiye borcunu vermezmiş. Nihayet iş hâkime intikal edince Elhac Veli Efendi zincirli çınarın altına götürmeğe karar verilmiş. Kararın tatbik edileceği gün Elhac Veli Efendi boş bir kamış bastonunu içine yüz tane altın akçe koymuş ve bastonunu yanına alarak öylece çınarın altına gitmiş. Tabii hâkim de beraber, Yahudi de..

Çınarın yanına geldikleri zaman Elhac Veli Efendi Yahudiye demiş ki:

— Şu bastonu bir az tut kuzum.

Yahudi, hileyi anlayamayarak bastonu almış. Almış

amma, bu suretle alacağı olduğu yüz altın akçeyi de almış bulunmuş.

Elhac Veli Efendi zincirin altından geçmiş. Zincir oynamamış. Yahudi muhakkak surette harekete geleceğini beklediği için zincirin oynamadığını görünce, bu işte bir hile olduğunu sezmiş ve o zaman elindeki baston nazarı dikkatini celbetmiş. O kadar ağır kamış baston olur mu? Yüz altın akçenin bastonun içinde olduğunu hükmetmiş ve kalabalığın arasından sıvışıp kaybolmuş.

Kemik, kedi ve köpeğin gazsız hikâyesi

— Birader, muharrir olamayacağımı ancak on iki sene sonra anladım. — Ondan sonra yeni yazmaktan vazgeçtim.

Muhabir mektupları

Sıcak memleketlerden biri: Tarsus

Halk yazın bağlara ve Navuru yaylarına giderler

Tarsusta Ziraat bankası müdürü ve memurları

TARSUS — Tarsus sıcak memleketlerden biridir. Ahali yazın bağlara ve Nemrun yaylarına giderler.

Burada Sone denilen bir haşere hâsıl olmakta ve mezuatı imha etmekte idi. Bu sene yağmurların fazla yağmasından dolayı bu haşere pek cüz'î miktarda görülmüştür. Sone haşeresine karşı mücadelenin hiç bir faidesi olmamaktadır. Bu haşere bize Filistin'den gelmiştir. Bu sene mezuatta knacak denilen pas hastalığı zuhur etmiştir. Buranın iklimi bu hastalığı yapmaktadır. Eğer tohumun cinsi değiştirilirse hastalık olmuyorsa da, bir kaç sene sonra gene eski halini almaktadır. Bu sene bağlarda mildiyo hastalığı vardır. Fareler de pek müziç bir hal almışken mücadele tertibatı sayesinde imha olunmuştur.

Ziraat bankası

Halk Ziraat bankasının tamamı yardımlarına mazhar olamadıkları dan dolayı müstekidirdir. Halkın zoru ve ricası şudur: Banka kendisine arazi ve işleri nisbetinde bol para versin ve lâalâk beş sene vaki koysun. Çünkü az para ve kısa vadeler halkı tatmin edememektedir. Esasen bir iki seneden beri mahsulât mahvolduğu için her kes borçlanı vermekten âciz bir hale geldiği gibi bu sene dahi az miktarda yapılacak ıkrarlardan da hiç bir istifa

Mahsul

Tarsusta pamuk, sisam, hububat, sebze, kereste, hayvanat, her nevi meyve, şeker kamışı ve zeytin yetişmektedir. Evvelce harop denilen keçi boynuzu da çok miktarda yetişir miş.

Suyu ve havası

Tarsusun suyu yoktur. Fena su yüzünden hastalık ziyade iken artziyen kuyuları sayesinde bu gün hastalık tenakus etmiştir. Havası rutubettir. Sıtma ve drahom hastalıkları vardır. Sıtma mücadelesi sayesinde hastalık azalmıştır. Sıtmanın firengi hastalığının intişarına mâni olduğunu söylüyorlar! Memlekette menenjit hastalığı hükümfermadır. Tarsusta bir hastahane ve iki eczahane mevcuttur.

Halk

Ahalinin bir kısmı Fellah denilen Nusayirilerden, bir kısmı da Van muhacirlerinden ve kısmı küllisi de Türkten ibarettir. Fellahlar, salık ağaçlarına, sulara, aya ve güneşe taparlar. kendi aralarında şeyhleri vardır ve buna çok hürmet ederler ve tenasühe kaıldır. Haricîten kız alıp vermezler. Maahaza hükümete çok mutidirdir.

Tarsus kulübü

Tarsusun güzel bir kulübü vardır. Gençler burada toplanır ve çok nezih bir hayat geçirirler. Kulübün ve aynı zamanda baronun reisi Fikri Beyle müdürü Musbah Bey ve arkadaşları misafirperver ve nazik vatanlılardır.

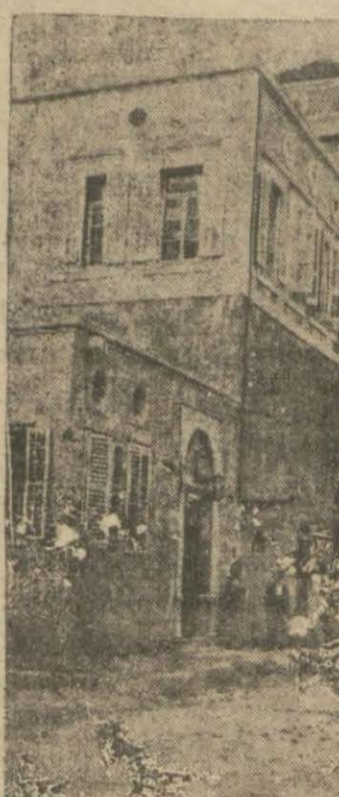
Belediyesi

Tarsus belediyesi, riyasetinde münevver gençlerimizden Muvaffak B. olduğu halde şehrin imarına çalışmaktadır. Varidatı 93000 lira olduğundan büyük işler yapılmıyorsa da iki arazoz bir de emme basma tulum ba alınmış, eczahanesine beraber bir de dispanser vücut getirilmiştir. ve tanzim eylediği beş senelik programı da tedricen tatbika uğraşmaktadır.

Cinayet

Tarsusa gittiğimin ikinci gecesi bir çocuk niğistesini bıçakla vurup öldürmüştür. Katil 18 yaşlarında Kerim namında birisidir. Hemşiresinin bahçevan Süleymanla evlenmesinden dolayı öteden beri mağber olarak kız kardeşini öldürmek istemiş. Bu günlerde bir miras eşyasının taksimi meselesinden çıkan bir münazaa üzerine eski adıyla de

inzimamile katil lüzumu ilân olundu.

Tarsus Ziraat Bankası

fadeleri olamayacağını söylemekte diler. Filhakika bu vatandaşların bir kaç senedir mahsulleri mahvolduğu gibi mevcut malları da umumi buhran dolayısıyla satılmadığından naşı elleri bögürlerinde kalmıştır. Banka müdürü muktadir maliyecilerimizden Muhiddin Bey ile görüştim. Geçen sene 900 bin lira ıkrax eylediğini ve meclis sermaye 350 bin lira olduğu halde yarım milyon lira daha celp ve tevzi eylediğini söyledi. Bu meseleye müdiriyeti u-mumiyece büyük bir ehemmiyetle baktısa fena olmaz.

R. K.

Çiçeklerin rengi nasıl değişir?

Çiçeklerin sun'î şekilde renklerini değiştirecek bir çok usuller vardır. Fakat en kolayı şudur:

Bir tabağın içine bir miktar amon yak mahlül dökülür ve bu tabağın üstüne bir huni kapatılır. Huninin diğre ağzına da rengi değiştirilmek istenen çiçek konur.

Mavi, mor ve kırmızı çiçekler parlak yeşile dönerler. Karanfiller karanlıklar. Beyaz çiçekler sararır. Diğer renkler de muhtelif renklerle dökülür ederler.

Yalnız çiçekler renklerini değiştirdikten sonra temiz suya koymalıdır.

Bu suretle yeni renklerini bir çok

Birinci sahifeden geçen yazılar

zî Mumstafa Kemal Mecliste münakaşalar İsmet Paşa Hazretleri Otobüs rekabeti

zî Mumstafa Kemal Mecliste münakaşalar

(Başı 1 inci sahifede)

Bizde çok garip olduğu nispette çok yanlış bir telâkî vardır: Biz, uğradığımız felâketlerin, maruz kaldığımız tehlikelerin tesirini izale edenleri nihayetsiz takdir ve hürmetlere lâyık görüyoruz. Onlardan maddî ve manevî hiç bir mükâfatı esirgemiyoruz. Halbuki mukadder tehlikelerin, mutlak felâketlerin vukuuna mâni olmayı, bu münasebetlerin önüne geçmeyi bile marifet ve muvaffakiyet bile saymıyoruz. Hâdiselere tekaddüm eden idare adamlarının muvaffakiyetlerine biraz da lâkayt kalıyoruz. Bu zihniyeti değiştirmek lâzımdır.

Şurası muhakkak ki, eğer haricî ve beynelmilel münasebetlerin bu kadar karışık olduğu, dahili politika vaziyetlerinin türlü türlü tecelliler arzettiği muhtelif devirlerde bu memleket, yalnız siyasi değil, mali ve iktisadî büyük musibetlere maruz kalmamış ise, bunu sadece taliin hüsnü tecellisine değil, memleketin hüsnü idaresine medyunuz. Her halde tenkit ettiğimiz mevzuların iyi cephelerini de işaret etmezsek, sözlerimizin samimiyetine kim se inanmaz.

Bu müsbet ilim ve nazariyeleri tahric ederek, onları âdi siyaset vasıtası yapan politika serserileri dünyanın her tarafında mevcuttur. Bununla beraber ne kadar mahirane gizlerse gizlesinler, efkârı umumiyeye onların sinsi ve riyakâr simalarını keşfetmekte, hakikî mahiyetlerini anlamakta müşkilât çekmez. Muayyen politika temayüllerine tabî olmaları, yalnız kanaatlerinin seviye nazariyelere, mücerret mefhumlara saplanıp kalamaları ise bu hayatta yalnız aldanma ve sukutu hayâl mukadderdir. Bu gibilere sadece acınır.

Gazi Mustafa Kemal, niçin Türk devletinin başında duruyor? Bunu anlamak isteyenler; bunun sebebinin arayanlar, bir çok cepheleri bize benzemeyen başka milletlerin tarihinde ve misallerinde değil, Türkiye'nin umumi vaziyetinde, Türk vatanının samimî ihtiyaçlarında ve bilhassa Türk milletinin yüreğinde o büyük evlâd için yer tutan sevgi ve temayüllerde aramalıdır.

Sürt me'usu MAHMUT

(Başı 1 inci sahifede)

Bu sırada İsmet Paşa, Vali Muhiddin Beye hitaben: — Derdi nedir? Alâkadar oluruz, dediler.

Bir muharririmiz hemen Neşet efendinin yanına sokulmuştur. Neşet efendinin halindeki garabet artmıştı, ağlıyordu. Dedi ki: — Menen açım. İki gün evvel baygınlık geçirdim. Tüccarım. Mahkemelere düştüm.

Neşet efendi, asil ne demek istediğini anlatamıyordu. Bundan sonra Neşet efendi Haydarpaşa Polis mevkiine çağırılmıştır. Vali Muhiddin ve Polis müdürü Ali Rıza Beyler kendisi ile meşgul olmuşlardır. Alınan neticeye göre Neşet efendi Kırıkkaldı oturmaktadır. Pangaltı da bir eczacı ile ortaktır. Çarşamba günü sokakta bayılmış, düşmüş ve polis tarafından Sıhhat yurduna yatırılmış, bir gün yatıktan sonra çıkarılmıştır.

Neşet efendinin kuvayı akliesinde bir hastalık olduğu zannı kuvvetlidir. İfadesinde mütemadiyen: — Menen açım, demektedir. İfadesi birbirini tutmamakla beraber, aile cihetinden ve bir talak meselesinden adliyeye düştükleri ve bu yüzden Neşet efendinin müteessir olduğu görülmüştür. Neşet efendi berayı muayene tıbbi adliye gönderilmiştir.

San'at ve yatı mektepleri ANKARA, 27 — Millet Meclisi Maarif encümeni san'at ve yatı mekteplerinin vaziyetini tetkik etmektedir. Encümen yatı mekteplerinin vilâyetler tarafından ve san'at mekteplerinin de Maarif Vekâleti tarafından idare edilmesine taraftar gözükmektedir. Yatı mekteplerinin masrafları vilâyet hususî bütçelerinden temin edilecektir.

M İ K T A R

Azami Asgari Cinsi
2000 1500 kilo sadeyağı
600 400 „ zeytin yağı
400 3000 „ pirinç
500 400 „ makarna
1200 1000 „ tuz
2000 1500 „ soğan
2600 1500 „ şeker
(Avrupa malıdır)
1750 1500 „ sabun
600 500 „ soda
2000 1600 „ patates
800 600 „ kuru fasulye
400 300 „ nohut
200 150 „ şehriye
200 150 „ pirin çunu
300 200 „ kuru kayısı
300 250 „ tereyağı
500 400 „ reçel
650 600 „ beşer peynir
350 300 „ mercimek
30000 25000 adet yumurta
200 100 kilo kuru bezelye
14000 13500 „ ekmek
800 750 „ francêla
7500 7200 „ koyun eti
8000 7700 „ süt

İsmet Paşa Hazretleri

(Başı 1 inci sahifede)

Cevaplar müphemdi. Paşa tekrar sordular: — Vazih söyleyiniz. İsminiz nedir ve ne yaparsınız? Ne istiyorsunuz?

İsmet Paşa, bu zevatın ayrı ayrı ellerini sıkıştı ve trenin hareketine kadar kendileriyle görüşmüşlerdir. İsmet Paşa Vali Muhiddin Beye: — Havalarda çok sıcak. Hele dün, yaprak kılmıydıydı. dedi.

İsmet Paşaya, havalarda iki gündün beri raptır bir sıcaklık içinde olduğu cevabı verildi. Başvekil İsmet Paşa müderris Doktor Neşet Ömer ve Edebiyat fakültesi reisi Köprülü zade zade Fuat Beylerden Tıp ve Edebiyat fakültesinin talebe adedi ve bu seneki mezunları hakkında sual sorarak izahat aldı.

İsmet Paşa yeni mezunların miktarından memnun oldu. Başvekil Paşa hareketinden evvel gazetecilerin vakı olan suallerine de: — Zahmet etmişsiniz. Memnun oldum. Tekrar ne vakit geleceğin hakkında mukarrer bir şey yoktur. dedi.

İsmet Paşa Hazretleri trenin hareketinden bir dakika evvel herkese veda ederek trenine bindi ve tren saat on dördü sekiz geçte hareket etti. Dün Başvekil İsmet Paşanın bindikleri trenin hareketi esnasında garip bir hâdiseye olmuştu.

İsmet Paşa trenine binmiş ve trenin hareketine bir dakika kalmıştı. Başvekil Paşa arka sahanlıkta duruyordu. Garda bir müracaat Teşvîye gelen zevat arasından şahsı yabancı, oldukça temiz görünmüş, kusa kara bıyıklı otuz beş yaşlarında biri vagona yaklaşarak, birden bire bağırmağa başlamıştı: — Paşam, Paşam... beni kurtar. Ben mahvoldum. Beni bu sahibeden kurtar.. Ben masumum.

İsmet Paşa alâkadar oldu ve sordular: — Şikâyetiniz nedir? Gözleri hadekalarından çıkan bu adam: — Mahkemedeyim. Hiç bir şâibem yoktur.. tatil edildi.

Muhtelit encümen Celseyi müteakip iktisat, maliye ve bütçe encümenleri ayrı ayrı toplanarak muhtelit encümende bulunacak beşer âzayı intihap etti. Azalar İktisat encümeninden: Rahmi, Ail Rıza, İsmail (Karahisar) Sadettin (Şzmir) Tahsin (Kastamoni) Beyler maliye encümeninden Hamdi (Mersin) Enver (Balıkesir), Cemal Nevzat (İsparta), Refik (Konya) Emin (İçeli) Beyler intihap olundular. Encümen yarın mesaisine başlayacaktır. Tetkikatın bir hafta kadar devam edeceği anlaşılmaktadır.

Muhtelit encümen Celse pazartesi toplanmak üzere yatayım. — Ah Hanımefendicğim.. Beyefendi gitti diye şimdi siz ne kadar üzülürsünüz? Bari ben de yatmıyayım da size masal söyleyeyim... Biraz avunursunuz belki... Kerime sinirli bir gülüşle güldü. — Haydi sen gidip uyumana bak.. — Peki yalnız mı soyunacaksınız? — Yok, hiç yalnız soyunmuyum? Sen git te bana Kameri yolla. Hemen yatmak istiyorum. Haydi çabuk git!

Kerime Hanım ayağını asabî yere vurdu. Halayığın hâlâ karşısına dikilip durduğunu görünce onu kolundan tutup kapıdan dışarı atacağı geliyordu. Vakit yaklaştığı için siniri son derece bulmuştu. Acaba gelecek miydi? Gelse bilecek miydi? Kamer sanki küçük hanım tarafından çağırıldığı içine doğ

derin öptü. Kerime bu deragaşa tahammül etti. Onun akli fikri Kadri Beyde idi. İbrahim Bey karısına veda ettikten sonra etba ile birlikte sokağa çıktı. Kerime pencereden bakıyordu. Serkâtip arabaya biner biner mez atlar hızla yola koşuldular. Araba uzaklaştıktan sonra ortaklık sükûnete daldı. Bulutlar arasında ay, gümüş bir küre gibi yuvarlanıyordu. — Haydi Peri, git yat. Geç oldu.

Kerime Hanım bir kaç saat sonra odasında olup bitecek şeyleri hiç kimsenin bilmesine razı olamazdı. Onun için halayığını bir an evvel başından savmak istiyordu. — Pancurları kapatayım mı? Halayık pencereye doğru uzanmıştı. Fakat Kerime kat'i bir hareketle kızı mâni oldu. — Yok, istemez! Pancurlar açık dursun. Dışarıda ne güzel mehtap var görmüyor musun? Ben deli olmadım ki böy

Otobüs rekabeti

(Başı 1 inci sahifede)

Şu izahatım gösterir ki, biz henüz tetkik devresindeyiz ve vaziyetimiz de hali hazırda bundan ibarettir. Sonra şirket vadedildiğinden günde 300 lira azaldığından bahsediliyor ki, doğru değildir. Yusuf Ziya B. evvel ki günkü akşam gazetesinde en cümeni daimi azasının Avni Beyin beyanatına cevaben de diyor ki: — Evvelâ İstanbul Üsküdar'a sefer hattı itibarile 1 mil değil, 2,15 mildir. Binaenaleyh burada yüzde yüz yanlışlık vardır. Ücret bahsine gelince, Şirket Avni Beyin iddia ettiği gibi 13 kuruş değil, 10 kuruş almaktadır. Adaların İstanbul'a 15 mil olduğu söyleniyor. En uzak olması itibarile Büyükdada bile 11 mildir.

Şu mebadideki hataların büyüklüğüne bakıyorum da tetkikat netayicinin de böyle hataları ihtiva edeceğinden korkuyorum. Bu mesele hakkında Necmet tin Molla Beyden şu mektubu aldık: — Dün sabah intişar eden muhterem gazeteyizin birinci sahifesinde hemem bir sütünü işgal eden ve benim gûya şahsen otobüs işleteceğimden ve Ford müessesesile 30 otobüs almak üzere müzakereye girişmiş olduğumdan bahis uzun yazılar okudum. Vaktim, hâlim otobüs işletmeğe ve böyle şeylerle uğraşmağa müsait değildir. Ne Ford müessesesile otobüs mübayaası için görüşüm, ne de bu hususta en küçük bir teşebbüs ve harekette bulundum.

Ortada şirketi Hayriye müdürüyeti umumiyesinin teklifi üzerine vapurlarla tevhidî hareket ve faaliyet etmek üzere otobüs seferleri ihdasına mezuhiyet almak için hissedaran hey'eti umumiyesini içtimaa davet eden meclisi idarede hazır bulunarak bu içtimaa riyaset etmiş bulunmaktan başka yaptığım ve şahsen yapacağım hiç bir şey yoktur..

Haydarpaşa Emrazı İstilaîye Hastanesinden: Müessesemizin bir senelik ihtiyacı olan zirde cins ve miktarı yazılı yirmi yedi kalem erzak münakaşa suretile ayrı ayrı mübayaa edilecektir. Talip olanlar mezkûr erzaka ait şartnameleri her gün Haydarpaşada kâin müessesemizin idare memurlarından ve münakasaya iştirak etmek üzere teminatı muvakkatelerile birlikte 18 temmuz 931 tarihine müsadif cumartesi günü saat 14 te Galatada Kara Mustafa paşa sokağında İstanbul İmanı Sahibi Şahiye merkezinde müteğkik ihale komisyonuna müracaat eylemeleri ilân olunur.

M İ K T A R

Azami Asgari Cinsi
2000 1500 kilo sadeyağı
600 400 „ zeytin yağı
400 3000 „ pirinç
500 400 „ makarna
1200 1000 „ tuz
2000 1500 „ soğan
2600 1500 „ şeker
(Avrupa malıdır)
1750 1500 „ sabun
600 500 „ soda
2000 1600 „ patates
800 600 „ kuru fasulye
400 300 „ nohut
200 150 „ şehriye
200 150 „ pirin çunu
300 200 „ kuru kayısı
300 250 „ tereyağı
500 400 „ reçel
650 600 „ beşer peynir
350 300 „ mercimek
30000 25000 adet yumurta
200 100 kilo kuru bezelye
14000 13500 „ ekmek
800 750 „ francêla
7500 7200 „ koyun eti
8000 7700 „ süt

dar bağırarak için kendini zor zapt ediyordu. Kadın dikkatini celbedip şüpheyi uyan dırmaktan çekindiği için de muttasıl "Haydi, çabuk ol! Çabuk ol!," da diyemiyordu. Nihayet Kamer işini bitirdi. — Allah rahatlık versin küçük hanımçığım.

Diyip odadan dışarı çıktı. Koridorda ayak seslerinin uzak laştığı duyuldu. Bir müddet sonra evde ses sada kesilmmişti. İçeri odadan asma saatın tik-takları duyuluyordu. Saat evvelâ çeyreği, sonra yarımı, sonra üç çeyreği çaldı.

Kerime yataktan kalkıp alele acele giyindi. Gece yarısı olmuştu. Sokakta bekçinin sopası kaldırımları çınlatıyordu. Usulca pencereye yaklaşmıştı. Karanlığa baktı. Bahçenin demir parmaklıkları haricinde karanlıkların bir gölge farkolunuyordu. Bu gölge kumuldadı. Kerime bağırarak için elile ağzını kapattı.

— Allah kavuştursun küçük hanımefendicğim... — Eksikolma Kamer... — Merak etmeyin.. Bir hafta dediğin nedir ki.. gözünü açıp kapamadan gelir geçer.. — Kamer daha çok söyleyecekti Fakat Kerime lâkırdıyı kısa kesti.

— Aman Kamer şimdi onları bırak.. Yarın istediğinizi gibi konuşuruz. Öyle uyum var ki ayakta uyuyacağım adeta.. — Öyle ise hemen yatınız.. — Evet, evet. Hemen yatacağım. Hem de niyetim yarın sabah öyle erken erken uyanmamak.. Onun için beni uyandırdıma. Hattâ odama bile girmeme. Ben lâzım olduğu zaman seni çağırırım.

Kerime Hanım zamirini belirtmek için bu sözleri mümkün mütebe sükûnetle söylemeğe çalışıyordu. Kamer bittabi hiç bir şeyden şüphe etmedi. Küçük hanımın soymağa başladı. Fakat bütün bunları o kadar ağır yapıyor-

Milliyet'in tefrihası : 68

Halbuki bu kadar düşünüp gerek hazırladığı bu sürpici de umulan tesiri yapmaz. Kerime üzüntüsünü götüyor, kocasına karşı terbiye sığmayacak bir harekette bulunmak için cebri tabiat ordu.

Henk başladı ve epeyi bir det neş'esiz bir surette detti.

— Evet, evet... Doğrudan uya geleceğim. — Evet, evet... Doğrudan uya geleceğim. — Evet, evet... Doğrudan uya geleceğim.

